

Indtryk flytter grænser

TEKST OG FOTO: ELAHEH AHOUNBAR

I sommeren 2016 foretog jeg min første rejse ud af Iran. Min rejse gik til Danmark, hvortil jeg var blevet inviteret af Birgitte Thylstrup, lektor på Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet. Formålet med rejsen var at få indsigt i rusmiddelbrug og behandling i Danmark, diskutere behandlingsmuligheder for borgere med antisocial personlighedsforstyrrelse, alkoholmisbrug og -behandling samt besøge institutioner og tilbud inden for stofområdet. Min uge i København og Aarhus blev en faglig og social oplevelse, hvor jeg oplevede tiltag inden for rusmiddelom-

rådet, som adskilte sig fra Iran, og som på flere måder rakte over muren til mit land og min baggrund.

Jeg er uddannet psykolog og har skrevet speciale om mænd i metadonbehandling, som har været udsat for seksuelle, følelsesmæssige og fysiske overgreb. Jeg forsker nu på Substance Abuse and Dependence Research Center på University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences i Teheran. Som en del af mit arbejde her beskæftiger jeg mig blandt andet med skadesreduktion såsom injektionsbrug og infektioner og evaluering af sprøjtebytteprogrammer. En anden del af mit arbejde har været at stå for kontakten med udenlandske oplægsholdere på den 9. og 10. *Inter-*

national Addiction Science Congress, hvor jeg havde fornøjelsen af at møde Birgitte Thylstrup, som er visiting professor på mit forskningscenter og flere gange har besøgt konferencen, blandt andet som key notespeaker i 2015 (Birgitte Thylstrup har beskrevet sine oplevelser fra sit første besøg i Teheran i en artikel i STOF nr. 24: 'På tværs af slør og grænser'). Et af resultaterne af hendes sidste besøg blev en aftale om, at en forsker fra vores center skulle på genbesøg for at få et indblik i rusmiddelbrug og -behandling i Danmark og undersøge mulighederne for yderligere samarbejde mellem det danske og det iranske universitet. Til min store glæde blev jeg foreslået som den, der skulle besøge Danmark.

Artiklen her omhandler nogle af mine oplevelser og tanker fra besøget i Danmark, som jeg håber kan bruges til at udvikle videre på tiltag inden for rusmiddelområdet i mit eget land. Det var mit indtryk, at behandling og rehabilitering, ligesom i Iran, tilbydes af både offentlige og private behandlingssteder, oftest i ambulanseregioner, og at den danske politik inden for området prioriterer at imødekomme indsatsområder, der er relevante for en helhedsorienteret forståelse og en helhedsorienteret tilgang til rusmiddelfeltet - både ved at inddrage medicinske, psykologiske, psykiatriske, sociale og økonomiske aspekter og ved at prioritere forebyggelse, tidlig intervention, behandling, stoffrihed/skadesreduktion og retshåndhævelse.

Set i forhold til den gennemgribende misbrugsbehandling i mit land, som sigter mod stoffrihed ved brug af forskellige medicinske og terapeutiske interventioner, fik jeg indtryk af, at den danske tilgang i langt højere grad inddrager skadesreduktion og forbedring i den generelle livssituation. På baggrund af mit korte besøg fik jeg indtryk af, at denne del af den danske indsats måske kan beskrives ved hjælp af Auguste Comtes teori om forskellige trin i statiske og dynamiske samfund, hvor han understreger betydningen af social stabilitet og samspil mellem individer inden for et socialt fællesskab. Auguste Comte understreger også nødvendigheden af en 'spontan harmoni mellem de forskellige dele af det sociale system.' Hvis denne harmoni mangler, kan det resultere i udvikling af patologiske tilfælde i stedet for positive sociale dynamikker, der kan bane vejen for samfundsforbedringer.

Det var tankevækkende og gjorde et stort indtryk på mig at opleve, i hvor høj grad danskere er indstillet på lighed og tilpasning. For eksempel var det overraskende for mig at se, hvordan en integrerende holdning blev anvendt i behandlingssammenhæng. Under mit besøg på Sundholm oplevede jeg for eksempel, at borgerne har mulighed for at arbejde på forskellige værksteder og på den måde får mulighed for at være en del af et fællesskab, komme tilbage på sporet, og måske tjene penge på eget arbejde på længere sigt. Et andet eksempel på denne integrerende holdning var mit møde med organisationer, der blev ledet af tidligere hjemløse/stofbrugere. SAND (de hjemløses landsorganisation) støttede for eksempel mange hjemløse gennem bladet 'Hus Forbi' og stod for flere arbejdsgrupper med omkring 150 frivillige tilknyttede. Det var også interessant for mig at opleve Vesterbro-kvarteret, som i mange år har været samlingspunkt for stofbrugere, og hvor de mange nye dyre boliger har aktualiseret bestræbelser på at skabe sameksistens mellem forskellige sociale klasser. Måske denne tilgang netop peger tilbage på Comtes teori, efter hvilken stofbrugere ikke kun bør behandles som individer, men også gives en bredere social opmærksomhed? Et andet iøjnefaldende eksempel for mig var et værested med tilhørende klinik med sundhedspersonale på Halmtorvet på Vesterbro, hvor stofbrugere har mulighed for at få gratis mad og kaffe i forbindelse med, at de får hjælp fra sygeplejersker og læger - et tilbud, der lå lige på den anden side af en mur til en dyr café! Denne form for sameksistens mødte jeg også på mit meget interessante besøg til det farverige kvarter Christiania, hvor jeg blev meget overrasket over en ganske anden livsstil med hashsalg, hipsters og turister, hvor cannabis ryges i det fri på restauranter og barer ud fra en selverklæret tolerance.

Det gjorde et stort indtryk på mig at se sygeplejersker tale med borgerne over en kop kaffe på behandlingssteder, siddende på gange, eller endda i gården, og at se en grundlæggende varm kontakt snarere end formelle terapisesioner. Jeg besøgte flere stofindtagelsesrum, hvor stofbrugere medbringer egne stoffer, men får udleveret gratis injektionsværktøj og indtager stofferne under supervision af sygeplejersker og andre hjælpere. Jeg fik en rundvisning på en af de klinikker, hvor stofbrugere er i heroinbehandling og indtager

stoffet under opsyn og med mindst mulig skade på sig selv og for det omkringliggende samfund. Selvom denne form for behandling er begrænset til en meget lille gruppe mennesker, som i mange år har været i substitutionsbehandling og uden held har forsøgt at stoppe stofbruget, oplevede jeg denne tilgang som mere end en accepterende og åben skadesreducerende tilgang: Det er et konkret tilbud, der forbedrer borgernes livssituation, fordi de ikke behøver bekymre sig på samme måde om udgifter til stoffer, og hvordan disse penge kan skaffes. Med andre ord kan heroinbehandling være med til at reducere kriminalitet og andre stofrelaterede problemer i samfundet. Jeg fik også indtryk af, at fordi heroinbehandlingen ledes af sundhedspersonale, så giver det gode muligheder for at hjælpe brugerne med mange helbredsmæssige problemer. Det er dog et problem, at medicinen udleveres på to faste tidspunkter om dagen, så de borgere, der har brug for to doser per dag, skal til klinikken to gang dagligt. I sådanne tilfælde må det være svært at have et fuldtidsarbejde.

I det hele taget fik jeg indtryk af, at sundhedstilbud generelt prioriteres højt i Danmark, og at der er stor interesse for at afprøve nye tilgange, der kan understøtte forskellige former for behandling. Et andet eksempel fra en lidt anden vinkel fik jeg på Psykologisk Institut på Aarhus Universitet, hvor jeg besøgte

deres 'Mindfulness-rum'. Min første tanke var, at det var et interessant valg af guly: Det så ud, som om gulvet var helt dækket af hårde sten. Men så gik det op for mig, at det faktisk var et meget blødt tæppe med et indvævet mønster af sten! Filosofien bag mindfulness-metoder synes jeg er meget tiltalende, fordi den netop understreger, at noget, der ser hårdt ud, sagtens kan blive blødt.

Til slut vil jeg gerne takke Birgitte Thylstrup for hendes indsats med at arrangere et spændende besøgsprogram for mig, hvor jeg fik lejlighed til at besøge Skyen, Mændenes Hjem, Sundhedsrummet, Gadejuristen, Sundholm, SundhedsTeam, KABS heroinbehandling, Frederiksberg Kommunes Rådgivningscenter, Center for Misbrugsbehandling i Aarhus, SFI, Psykologisk Institut på Aarhus Universitet og Center for Rusmiddelforskning i København og Aarhus.

Jeg vil også gerne sige mange tak til alle dem, som tog sig tid til at møde mig og fortælle om deres arbejde på misbrugsfeltet, vise mig rundt på deres arbejdspladser og diskutere faglige spørgsmål. Jeg var meget glad for at møde jer alle og sætter stor pris på, at Dr. Ali Farhoudian foreslog mig til at foretage denne rejse til Danmark. ■

Oversættelse:
Birgitte Jensen & Birgitte Thylstrup
Center for Rusmiddelforskning.

